

סובוליב בנימין (בני)

יליד עין חרוד - 29.4.1927

גויס לפלי"ם כחבר ההכשרה המגוייסת שדות ים ב-1945

ה ע ס נ ה ר י ס ' 0

התנדב בני להישאר במחנות ולא חזר לארץ עם שאר ה"גולים".

עקב הכשרתו הקודמת כמדריך נוער (בגדנ"ע), לקח חלק בהקמת "שורות המגינים" בקפריסין, ועסק בארגון גרודי הנוער, והכנתם להצטרפות לפלמ"ח לכשיגיעו לארץ. תוך כדי כך עסק קצת בצילום, ותעד את הווי החיים בגרעין הימי, האימונים בקורס 6, מסעות, הכנת "תיקי יעוד" על מחנות הצבא הבריטי, וכן הכנת תמונות לתעודות זיהוי מנטוריות "מחודשות" - לאחר השבת השחורה.

מלחמת השחרור מצאה את הגרעין הימי במסגרת "הזרובה", בקריית חיים. רוב החברים עברו כנמל חיפה כסוורים, דייגים, הברחת נשק, חבלה בכלי שיט של הבריטים, ותפקידי בטחון שונים במסגרת פעולות ה"הגנה" - הרבה לפני קום המדינה באופן רשמי. קבוצה מתוך הגרעין עברה לצרכי פרנסה במפעל המתכת בעין חרוד. בין ייצור מיכלי הפלב"ם ומיכליות החלב, נפלה להם גם הזכות לייצר משאיות משורינות. למרות שרוב החברים השתתפו מפעם בפעם בפעולות קרביות שונות, לא גוייס הגרעין כגוף לשרות פעיל קבוע. זה גרם לתסיסה רבה בין החברים, ולאחר "עריקת" כמה מהם ליחידות הפלמ"ח הפעילות בקו הראשון - הועבר הגרעין הימי (ביוני 1948) - להתיישבות בכפר הערבי הכבוש טנטורה; הקים את קיבוץ נחשולים שהפעיל בשנותיו הראשונות שתי ספינות דיג.

משנת 1950 מתגורר בשכונת בורוכוב בגבעתיים, ועוסק בבית מלאכתו לעבודות מתכת. עתה בני גימלאי, ועדיין מצלם.

מזכרונות:

מראשית הצטרפותו של הגרעין הימי בשדות-ים לפלוגה הימית, השתתף בכל הורדות המעפילים לחוף - כאלה שיצאו לפועל וכן בציפיה על החוף לאוניות שנתפסו בים, אך אנו ציפינו להם בחוף, לאחר הכנת כל הכלים לקבלתם ופריסת כוחות האבטחה סביב מקום ההורדה המיועד. זה היה היעוד העיקרי של הגרעין באותם הימים, ולא קשה לתאר את מפח נפשנו עם כל ספינה שנתפסה ע"י הבריטים

בשנת 1930 עברה המשפחה לשכונת בורוכוב.

האב, זכריהו, עקב הכשרתו הצבאית בעבר (ברוסיה בצבא הלבן, ואח"כ בצבא האדום, במהפכה), ופעילותו הציונית מילדות - נרתם מיד עם עלייתו לארץ לפעילות ב"הגנה" בגדוד העבודה, בעין חרוד ואח"כ בשכונת בורוכוב. היה "בעל החסות" של מפעל התע"ש במחנת, כמכון המים בשכונת בורוכוב ומפקד "הגורדת" במאורעות תרצ"ו. כן היה מיוזמי ומקימי פלוגת הנוער של ה"הגנה", ופעל לארגון הגדנ"ע הארצי.

האם, רבקה, פעלה גם היא ב"הגנה", ועם פרוץ מאורעות תרצ"ו נטלה חלק ביחידות החברות ב"הגנה", ולאחר מכן גם בארגון "מגן דוד אדום", בו פעלה בהתנדבות: בהדרכה, בהקמת סניפים ברחבי הארץ, חברות ב'מרכז' ועוד, עד לפרישתה בגיל שמונים.

בני, בגיל 14 כאשר הצטרף לתנועת "הנוער העובד" יחד עם חבריו בכתה, נכנס "רשמית" לארגון ה"הגנה" במסגרת הגדנ"ע - לאחר ש"הועסק" כבר קודם ב"עניינים" שונים. בשנת 1944, נצפתה הרחבת העלייה הבלתי ליגאלית. בעקבות כך, יזם "הזקן" - יצחק שדה - הכללת אימוני ים גם במסגרת הגדנ"ע, בעיקר בגדודים שהיתה להם גישה קרובה לים - כדי להכשיר 'תופסי משוט' נוספים לעזרה לפלי"ם בשעת הצורך. בני הוצב כמחלקה שהחלה באימוני שיט כ"מסופחים" לפלוגה הימית של "הפועל" בת"א. בו בזמן למד בביה"ס המקצועי "מקס פיין" בת"א, ובאותה כתה למדו איתו גם כמה מחברי הנוער העובד בת"א, שהיו חברים גם בפלוגה הימית של "הפועל". כך נוצר קשר שהביא להקמת "הגרעין הימי", שיועד לצאת להכשרה בקיבוץ שדות-ים. עם התגבשותה, הצטרפה ההכשרה כולה לפלי"ם, ובני הצטרף בשנת 1945. לאחר תקופה קצרה בדיג, 'הוקצה', יחד עם עוד שלושה חברים, מטעם ההכשרה - לקורס "מפקדי סירות מס' 6", של הפלוגה הימית בפלמ"ח.

בשנת 1946 עבר הגרעין לקיבוץ שפיים והמשיך להשתתף בכל פעולות הפלמ"ח, וכן פעולות הפלי"ם כגון הורדת מעפילים. בעקבות הורדת מעפילי הספינה "שבתאי לוזינסקי" והגליית רבים ממשתתפי הפעולה לקפריסין,

לאחר מכן, תוך דמעות התרגשות ושמחה - שותים לחיים ואחדים גם מוכנים לאכול דבר מה. עם אור ראשון נוכחנו שאנו מוקפים ב"כוחות עיניים" - כאילו כל צבא "הוד מלכותו" מקיף אותנו: חיל רגלים ממונע בחוף ועל הגבעות סביב, והצי המלכותי - בים; וכבר הגיעו עוד כמה כלי שיט גדולים וקטנים. טבעת המצור התהדקה סביבנו, אבל יחידות האבטחה החמושות הצליחו בכל זאת להסתלק מהמקום.

בן בזמן, הוזעקו אנשים מהיישובים הקרובים והרחוקים אל חוף ניצנים והקיבוץ, כדי לסכל את מאמצי הבריטים לתפוס את המעפילים. ההצלחה היתה חלקית בלבד. כמה עשרות עולים הוברחו ליישובי הסביבה, וכדי למנוע את מעצרים של האחרים - הרוב - החלו תושבי הסביבה להתערב עם המעפילים שירדו מהאוניה. הבריטים התכוונו לבודד את המעפילים כדי לשלחם למעצר ולגלות, ואנו הצלחנו למנוע זאת, בין השאר ע"י השמדת תעודות הזהות ופעולות הסחה אחרות.

כתגובה, הועלו כ-800 נפש על משאיות, ובדרכים עקלקלות, בנסיעה שארכה כל היום- הגענו לנמל חיפה. כאן, תוך "לחץ פיזי" בלתי מתון של הבריטים והתנגדות פסיבית (לא כל כך...) שלנו - העלונו על ספינת הגירוש - לקפריסין. היה זה ליל ה-13 במרץ, ואנו חגגנו יחד עם "כל מי שמרים כוסית בלילה זה"(*) - "לחיי הספינות שבדרך".

למחרת נחתנו בקפריסין, וכאן מתחיל סיפור אחר, סיפור "שורות המגינים" בקפריסין.

ה-13:

גביעי "משקה" שכל חברי הפלוגה הימית ויוצאיה הרימו בכל מקום ואתר על פני כל הימים - בהם נמצאו; זאת עשו בכל "13" לחודש, בשעה 8 בערב... לימים, נוספה הברכה "לחיי הספינות שבדרך". מנהג זה לא חייב הינורות ממשקה בשאר הלילות והימים.

ולא הגיעה אל חופינו. בגלל ההסדר של "חצי חצי" - עבודה ואימונים, לא נפל בגורלי להשתתף בהורדה שהצליחה - עד לאוניה "שבתאי לוינסקי".

בבוקר ה-12 למרץ '47, בהיותנו בשפיים, הוזעקנו משדה האימונים וממקומות עבודתנו במשק, ולבושים ב"בגדי שבת" - יצאנו באוטובוס ל"טיול". איש מאיתנו לא ידע, כמובן, את היעד. לקבוצת "ניצנים" הגענו מבעוד יום, ומיד התפרסנו בחולות. אחדים מחברינו הצטרפו לביתות האבטחה ההיקפית ואני עם השאר - התבססנו בחול. הסירות הגיעו מקיסריה ובסיסים אחרים בדרך הים, כשזה כבר סעד מאד, ונראה היה שהסערה עוד תגבר (כפי שאכן היה...). הלילה שירד, היה מהחשוכים והקרים ביותר שאני זוכר.

חיכינו וחיכינו עד שמתוך השחור הסתמן כתם עוד יותר שחור. היתה זו הספינה. סירות גמי שהורדו למים התהפכו בגלים הסוערים. לא נראו סיכויים שסירות העץ "רב", "רבקה", "תרצה", "חנה" והשאר - תוכלנה להתקרב לאוניה. הוחלט על הורדה בחבל - כמו בחוף נהריה עם "חנה סנש". אבל חבל לא היה... ובעזו נסע להביאו. כשזה הגיע, התארגנה קבוצת שוחים להביא את קצהו אל האוניה ולקשור אותו. בגלל הזרם החזק בים, במקום להתקדם לאוניה - התרחקנו ממנה. באסיפת כוחות חזרנו לחוף וקבוצה שנייה יצאה עם החבל. הפעם התחילו במשחה הרחק צפונה ממקום עגינת האוניה ועם הזרם הגיעו אליה. החבל נקשר, וכל קבוצת המים הסתדרה לאורכו לקלוט את המעפילים, אבל הגלים התרוממו לגובה של 2 מטר - והעלו את חרטום הספינה עד כ-4 מטר מעל לגלים. רק בודדים העזו לגלוש לאורך החבל, ועוד פחות קפצו למים - בעוד אנו עוזרים להם להגיע לחוף מבטחים. השתררה הפוגה, שבה הגיע מטוס שגילה אותנו, והחל לחוג מעלינו. זמן מה אח"כ הגיעו גם המשחתות.

הבריטים ניסו להוריד סירות עם כוחות, אך אלו התהפכו ויושביהן הוטלו לים. (לאחר זמן נודע לנו ששניים או שלושה מלחים מהצי המלכותי טבעו). עם הגעת כוחות הצי המלכותי התעשתו המעפילים, הם החלו והמשיכו לקפוץ למים, כשאנו מסייעים להם להגיע לחוף.

יותר ויותר הרגשתי שאני קופא מקור, ושמחתי להיות מוחלף כדי לנוח ולהתחמם בחוף - אז חשבנו עדיין שמשקה חריף הוא גם משקה מחמם - וגמעתי מלוא הכוס... לשווא, רק באמצעות שמיכת צמר ומסג' רציני (מידי מישהו או מישהי...) - חזר אלי כושר הפעולה ושבתי למקומי, אל החבל. מה שידעתי עד אז רק מסיפורים, ראיתי כמו עיני: מעפילים יוצאים מן המים, וראשית כל נושקים לעפר הארץ - ורק

בירוקן לקראת העתיד בהכשרה ובפלי"ם